

SBAB

Analys klimatbokslut 2020
2021-03-19

Kontaktinformation:

Johan Solberg
johan.solberg@uandwe.se
+46 733 55 6062

Summering

SBAB har upprättat klimatbokslut för 2020. Det har utförts av U&We med användning av dataverktyget *Our Impacts*. Den standard som redovisningen följer är Green House Gas (GHG) protocol.

SBAB's tidigare klimatbokslut har sedan 2009 har lagts in i *Our Impacts*.

Totala utsläpp för 2020 är 601,8 ton CO₂e (koldioxidekvivalenter). För 2019 redovisades utsläpp av 533,7 tCO₂e. Vilket innebär en ökad negativ påverkan jämfört med föregående år. Anledningen till ökningen är främst beroende på ett utökat mätomfång i enlighet med anvisningar från Green House Gas (GHG) protocol

- IT utrustning har en utökad mätning +289 ton
 - Dataskärmar ingår from 2020
- Elförbrukning lokaler + 26 ton.
 - Beroende på ny lokal i Solna (utan grön el) samt dubbla lokaler i Karlstad under flyttperiod.
- Servertjänster el. -63 ton
 - Fler enheter under 2020 jämfört med 2019 som har grön el. Samt 22% lägre förbrukning i kWh.
- Pandemin har satt sina spår i form av minskat resande -114 ton
 - Flygresor -96 ton (-73%), Taxiresor -2 ton (-63%). Tjänsteresor med bil - 3 ton (-11%). Hotellnätter -13 ton (-65%)

För de mätområden som valts har data varit tillgängliga och insamlingsprocessen har varit utan anmärkning.

Introduktion

Bakgrund och syfte

SBAB har genomfört en klimatberäkning av sina utsläpp för 2020 som en del i arbetet med klimatstrategi och handlingsplan för att minska utsläppen.

Klimatberäkningen har gjorts med användande av det webbaserade verktyget *Our Impacts*.

Medverkande

Kontaktperson från SBAB har varit Peder Wissler. Kvalitetsgranskning och analys av klimatbokslutet har utförts av Johan Solberg, U&We.

Tidpunkt

Datainsamlingen ägde rum under januari-februari 2021.

Metodik

Standard

Den standard som används är Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol), som utvecklats av World Resources Institute och the World Business Council for Sustainable Development.

Enligt GHG Protocol ska ett företag ta ansvar för alla emissioner från verksamhet som man har kontroll över. Kontroll definieras som finansiell eller operationell kontroll.

GHG Protocol delar upp emissioner i tre grupper eller scope. Dessa är:

- Scope 1 – direkta utsläpp av växthusgaser från förbränning av fossil energi, till exempel utsläpp från oljepannor och fordon.
- Scope 2 – indirekta växthusgaser från inköpt energi såsom elektricitet, fjärrvärme
- Scope 3 – andra indirekta utsläpp av växthusgaser till exempel från affärsresor, transporter, papperskonsumtion

GHG Protocol inkluderar sju växthusgaser. Dessa är:

- Koldioxid, CO₂
- Metangas, CH₄
- Nitrösa gaser, N₂O
- Hydrofluorcarbon, HFCs
- Perfluorcarbon, PFCs
- Nitrotrifluorid, NF₃
- Svavelhexafluorid, SF₆

Dessa gaser har olika uppvärmningspotential (GWP, global warming potential). Till exempel har CO₂ potentialen 1 medan CH₄ har potentialen 25. Därför konverteras alla gaser till koldioxidekvivalenter CO₂e.

Data

Data har samlats in från kontoren i Stockholm, Karlstad, Göteborg och Malmö samt Booli för 2020 års klimatfotavtryck

Klimatberäkningarna baseras på data från 2020. Jämförelser har gjorts med klimatboksluten från 2014.

Emissionsfaktorer

I Our Impacts finns inmatade emissionsfaktorer som är hämtade från internationellt vetenskapligt accepterade källor. I de fall specifika emissionsfaktorer för Sverige finns tillgängliga har sådana använts. Det gäller till exempel förnybar el, fjärrvärme och SJ:s utsläppsdata.

Systemgränser

De emissionskällor som redovisas är:

Scope 1

- Egna/långtidsleasade bilar

Scope 2

- Elektricitet – Bra Miljöval
- Fjärrvärme
- Fjärrkyla

Scope 3

- Avfall till förbränning
- Återvunnet avfall
- Kopieringspapper
- Vattenförbrukning
- Leverantörsel servertjänster
- Tjänsteresor
 - Flyg
 - Personalens bilar
 - Hotellnätter
 - Tåg
 - Taxi

Uppströms emissioner

GHG Protocol rekommenderar att man inkluderar uppströms emissioner, det vill säga sådana utsläpp som uppstår hos leverantörer. För el och fjärrvärme innebär det att ta hänsyn till överföringsförluster, inräkna transporter av bränsle samt tillverkning av bränslet som används för produktion av el och värme. För bilkörning inräknas tillverkning och transport av bränsle.

Uppströms emissioner har beräknats för företagets diesel/bensinbilar och för tågresor. Förnybar el har uppdaterades med uppströms emissioner inklusive transport och distributions förluster.

För Tågresor har använts SJ's emissionsfaktor som tar hänsyn till uppströms utsläpp.

Flygresor

Utsläpp från flyg är större än fossilinnehållet i flygbränslet. Det beror på att det uppstår växthuseffekt genom kondensstrimmor. Därför åsätts vanligtvis utsläpp från flyg en högre utsläppsfaktor, RFI-faktor (Radiative Forcing Index). Denna har i klimatberäkningen satts till 2,0, vilket betyder att utsläppet uppräknas 2 ggr i förhållande till koldioxidvärdet i det bränsle som förbrukats.

Nyckeltal

Genom att relatera utsläppen till nyckeltal erhålls ett intensitetsmått vid sidan av de absoluta utsläppen. Utsläppen har ställts i relation till följande indikatorer:

- Kontorsyta i kvadratmeter
- Antal heltidsanställd personal (FTE)
- Utlåning MSEK

Datakvalitet

Data kan antingen var *aktuella*, d.v.s. hämtade från bokföring, rapporter etc, eller *estimerade*, dvs uppskattade enligt någon beräkningsmetod. För 2020 baserar sig 96,6 procent av utsläppen på aktuella data. Det innebär att datakvaliteten generellt är mycket hög.

Resultat

Data i tabellerna visar utsläpp av växthusgaser uttryckta som koldioxidekvivalenter CO₂e. Redovisningen görs i ton CO₂e om inget annat sägs.

Avrundningar har gjorts för att undvika decimaler

Totala emissioner

De totala utsläppen för SBAB 2020 uppgick till 601,8 tCO₂e. Det är en ökning med 12,7,0 procent jämfört med 2019.

Tabellen visar utsläppen från 2014 och framåt.

Emissioner tCO ₂ e	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Totalt	601,8	533,7	193,3	183,8	186,0	158,6	170,9

Tabell 1. Totala emissioner.

Sett över hela den period som SBAB mätt sin klimatpåverkan sedan 2009 är 2020 det år med högst uppmätta klimatfotavtryck.

Emissioner uppdelade på scope

Emissioner tCO ₂ e	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Scope 1	1,4	12,3	12,4	17,1	17,1	13,7	12,6
Scope 2	54,0	39,6	23,5	22,6	32,7	54,5	86,0
Scope 3	546,4	481,8	157,4	144,1	136,2	90,4	72,2
Totalt	601,8	533,7	193,3	183,8	186,0	158,6	170,9

Tabell 2. Emissioner uppdelade per scope. Avrundningar har gjorts.

Denna tabell visar att merparten av alla utsläpp kommer från scope 2 och 3. Tillsammans svarar dessa för 99 procent. Minskningen i Scope 1 förklaras av det endast finns någon enstaka tjänstebil kvar i organisationen (policybeslut).

Utsläpp uppdelat per utsläppskälla

Tabellen visar utsläppen från samtliga utsläppskällor som uppmätts.

Emissioner tCO ₂ e	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Fjärrvärme	15,7	26,0	24,7	23,9	25,2	45,4	69,7
Fjärrkyla	0,2						
El	52,6	26,5	12,1	10,8	14,2	15,0	16,6
Vattenförbrukning	0,3	0,3	0,4				
Avfall till förbränning	0,1	0,4	0,06	0,4	2,6	0,2	0,05
Tjänstebilar	0,7	15,4	15,5	21,4	20,5	15,0	13,3
Flyg	35,8	131,6	130,3	115,9	108,2	65,7	59,3
Tåg	0	0,4	0,4	0,4	1,5	1,32	1,1
Kopieringspapper	0,8	0,7	0,5				
Personalens bilar	23,6	11,7	5,6	7,3	11,4	16,0	10,8
Taxi	1,1	3,3	3,6	3,7	2,4		
Serverhallar	24,8	88,6					
IT-utrustning	439,3	209,2					
Hotellnätter	6,8	19,6					
Totalt	601,8	533,7	193,3	183,8	186,0	158,6	170,9

Tabell 3. Samtliga uppmätta emissionskällor.

IT-utrustning (personalens datorer och telefoner) och elförbrukning är de två dominerande utsläppskällorna. Tillsammans svarar de 2020 för 492 tCO₂e eller 82 procent. Mätning av klimatpåverkan för dataskärmar (IT-utrustning) är nya för året. Flygresorna har minskat -73 procent. Elförbrukningen har ökat med 98 procent. Beror på två saker, dubbla lokaler i samband med flytt i Karlstad samt en nytillkommen lokal i Solna som ej har grönt elavtal.

Utsläpp från flygresor

En närmare analys av flygresorna görs i tabellen nedan.

Emissioner från flyg tCO ₂ e	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Korta	32,2	58,3	45,8	46,4	51,5	43,8	34,5
Medel	3,6	29,8	47,7	12,1	23,7	20,6	19,0
Långa		43,5	36,8	57,4	33,0	1,3	5,8
Totalt	35,8	131,6	130,3	115,9	108,2	65,7	59,3

Tabell 4. Emissioner per flygdistans. Avrundningar har gjorts.

Korta flygningar har per passagerarkilometer störst klimatpåverkan medan långa flygningar har lägst. Det beror på att start och landning ger större utsläpp än den horisontella flygningen. Korta sträckor innebär flygningar inom Norden. Medel inom Europa och Långa interkontinentala flyg.

För 2020 ligger flygresorna på en klart lägre nivå än föregående år, en minskning med -73 procent, jämfört 2019.

Tydlig minskning har skett på korta resor (-45 procent) medan flygresor har minskat på medellånga (-88 procent) och långa sträckor (-100 procent).

Huvudorsaken är minskade möjligheter att genomföra möten pga covid 19 pandemin vilket i sin tur påverkar företagets resande.

De nyckeltal som används är:

- Utsläpp i relation till antal heltidsanställda
- Utsläpp i relation till golvyta, m²
- Utsläpp i relation till utlåningsvolym, MSEK

Nyckeltal	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Utsläpp kgCO ₂ e	601 800	533 700	193 300	183 800	186 000	158 600	170 900
Heltidsanställda *FTE	760	695	574	506	485	443	397
kgCO ₂ e/heltidsanställda	792	768	337	363	383	358	430
Golvyta, m ²	14 736	13 445	11 855	11 266	10 856	11 477	11 266
kgCO ₂ e/m ²	41	40	16	16	17	14	15
Utlåning, MSEK	423 000	383 800	364 200	335 100	296 000	297 000	261 000
kgCO ₂ e/ Utlåning MSEK	1,42	1,39	0,53	0,55	0,63	0,53	0,65

Tabell 5. Nyckeltal för 2020, 2019, 2018, 2017, 2016, 2015, 2014, och. Utsläppen redovisas i kgCO₂e.

*FTE=FTE Heltidsekvivalent (en måttenhet som motsvarar en anställd som arbetar heltid under ett år) vilket innebär att deltidare får räknas om till heltid

Av tabellen framgår att antalet heltidsanställda successivt ökat genom åren. 2019 så tillkom Booli som en ny enhet. Under 2020 har antalet heltidsanställda FTE ökat med 9,0 procent. Det gör att intensitetsmättet utsläpp/heltidsanställd sett över hela perioden ökat från 430 kg för 2014 till 792 kg/FTE för 2020. Jämfört med generella data för tjänsteföretag är det fortfarande ett lågt värde.

Golvytan förändras i princip varje år pga olika anledningar som tex mer personal och flytt av kontor. 2020 har den ökat pga med nya lokaler i Karlstad. Samt att en ny lokal har tillkommit i Solna (Stockholm). Utsläppen relaterade till utlåningsvolym visar på en högre nivå jämfört med 2019 (pga utökad mätning och område). Utlåningen ligger på en något högre nivå jämfört med 2019.

Energianvändning

Utsläppen för lokaler är relativt låga beroende på inköp av Bra Miljöval för el. Nedan redovisas energianvändningen för att analysera energieffektiviteten.

Energiåtgång lokaler	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Fjärrvärme, kWh	898 932	639 044	633 544	616 540	687 485	805 284	850 436
El, kWh	1 263 979	1 036 327	1 028 187	979 857	946 170	984 596	1 150 871
Totalt	2 065 415	1 675 371	1 661 731	1 596 397	1 633 655	1 789 880	2 001 307
Golvyta, m ²	14 736	13 445	11 855	11 266	10 856	11 477	11 266
kWh/m²	140	124	140	142	150	156	178
Årsförändring							
- el	+22 %						
- fjärrvärme	+40 %						

Tabell 6. Energianvändning.

Den totala energiförbrukningen för 2020 är 2 065 415 kWh. För 2019 är motsvarande förbrukning 1 675 371 kWh. Förbrukningen har alltså ökat totalt med 23 procent.

Relationen kWh/m² har ökat från 124 till 140 sedan 2019, vilket betyder att det har skett en minskad energieffektivisering. Ökningen i elförbrukning är +22 procentenheter, vilket främst beror på en ökning av golvytan. Förbrukningen av fjärrvärme har ökat med +40 procentenheter.

Effekten av grön el

SBAB har Bra Miljöval el för merparten sina kontor. Undantaget en del av Solnakontoret samt Booli som ej redovisat köp av förnybar el för elförbrukning för lokaler eller för elförbrukning av servertjänster vilket då innebär en klimatpåverkan på nordisk residualmix enligt Greenhouse Gas Protocol.

I tabellen nedan görs en jämförelse.

Jämförelse vanlig el SBAB – Bra Miljöval el	2020	2019	2018	2017	2016
Förbrukning kWh	1 263 979	1 036 327	1 028 187	979 857	946 170
Utsläpp enligt nordisk elmix tCO ₂ e	427,8	350,8	348,0	331,7	320,3
Bra Miljöval Vatten 95% vatten, 5% vind tCo ₂ e	8,6	7,1	7,0	6,7	6,45
Potential undvikna utsläpp tCO₂e	419,2	343,7	17,1	23,6	80,4

Tabell 7. Undvikna utsläpp

Genom den del som SBAB köper miljömärkt el sker inte utsläpp i den omfattning som skulle varit fallet om man köpt vanlig el. För 2020 uppgår totalpotentialen för undvikna utsläpp till 419,2 tCO₂e. Idag görs en besparing på 362,4 ton. Det innebär om SBAB köper miljömärkt el i hela värdekedjan så finns det ytterligare 56,8 ton i besparing att hämta hem. (ca hälften var på lokalel respektive serverel)

Avfall

Mängden avfall framgår nedan.

Avfall kg	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Till förbränning	0	10 004	20 115	6 704	13 600	11 000	4 200
Till återvinning	28 810	10 014	12 904	10 326	16 200	22 000	22 000
Totalt	28 810	20 018	33 019	17 030	29 800	33 000	26 200
Avfall kg/anställd	37,9	28,8	57,4	33,6	61,4	74,5	66,0

Tabell 8. Avfallsmängd

Reduktionspotential

Generellt finns det tre sätt att minska utsläppen av växthusgaser. Dessa är:

- Minska användning av fossil energi i köpta produkter/ tjänster genom effektivisering och ändrat beteende
- Övergå till förnybar energi
- Klimatkompensera egna utsläpp eller välja leverantörer som kompenserar för de tjänster/ produkter man köper

Minskad användning av fossil energi

Flygresor

Utsläppen uppgår till 35,8 tCO₂e och det är en minskning (-73 procent) jämfört med föregående år. Största delen av minskningen kan hänföras till minskat resande pga pågående covid-19 pandemi. Då digitala möten har visat sig kunna ersätta många möten så gäller det att ta till vara denna klimatstärkande beteendeförändring.

I många organisationer har man idag som praxis att resor som är kortare än 60 mil ska ske med tåg. Det förekommer också att man för att undvika övernattningsresor gör ena resan med tåg och tar flyg i den andra riktningen. Värt att notera att korta flygresor (flygresor inom Norden) har minskat med - 45 procent.

Beträffande resor generellt kan ett aktivt steg vara att göra resor till en fråga som avgörs av högre chef innan de får företas. Detta moment finns nu på plats i den resepolicy som uppdaterades 2020.

Att minska antalet flygresor genom en aktiv mötespolicy ger också kostnadsbesparingar.

För taxi bör alltid miljöbilar användas och det är möjligt att skriva sådana kontrakt med taxibolagen. Utfallet bör även följas upp för att möjliggöra feedback till medarbetarna.

Bilar

Det har skett en förändring gällande tjänstebilpolicy under året vilket har medfört allt mindre tjänstebilar och till nästa år en sker en utfasning.

Beträffande personalens tjänsteresor med egen bil så uppgick utsläppen 2020 till 23,0 tCO₂e. Den har ökat med +49 procent jämfört med 2019. Sammanlagt har tjänsteresor med bil minskat med -11 procent. Genom att stimulera de anställda som har rätt att använda privat bil för tjänsteresor till inköp av miljöbilar kan utsläppen sannolikt reduceras med några ton. Det bör samtidigt övervägas om en del av bilresorna kan ersättas med tågresor.

Övriga utsläpp

Användningen av el har ökat. Beroende på ny lokal i Solna (utan grön el) samt dubbla lokaler i Karlstad under flyttperiod. Det finns besparingspotential då en del av Solnakontoret samt Booli som ej redovisat köp av förnybar el för elförbrukning för lokaler eller för elförbrukning av servertjänster. SBAB:s förbrukning per ytenhet är dock möjlig att reducera ytterligare, vilket inte leder till så stora minskningar men däremot kostnadsbesparingar. Detta kan ske genom att ytterligare engagera personalen i energisparbeteende, något som kan kräva utbildning. En stor möjlig förbättring är att förlänga användningstiden av medarbetarnas IT-utrustning, potentialen bedöms kunna vara uppemot 25 procent (100 ton CO₂e/år). Lejonparten av serverhallarnas el är förnybar, två serverhallar (Boolis leverantör) kvarstår. Övriga utsläppen som SBAB:s verksamhet ger upphov till är så små att de utifrån en väsentlighetsprincip inte är tillräckligt stora för att föranleda åtgärder. Fokus föreslås i stället läggas på att utöka mätningarna att omfatta fler utsläppskällor (se Förslag på utvidgad mätning).

Dataförbättring

Datakvalitet			
Scope 1			
Egna bilar			
Scope 2			
Elförbrukning			
Fjärrvärme			
Scope 3			
Avfall till förbränning			
Avfall till återvinning			
Personalens bilar			
El Serverhallar			
Flygresor			
IT-utrustning			
Tåg			
Taxi			
Hotellnätter			

Figur 1. Färgsymboler som illustrerar datakvalitet

Färgsymboler

- Grön god kvalitet
- Gul medelgod kvalitet eller blandad kvalitet
- Röd Låg kvalitet

Avfall till förbränning. Ingen data i år.

Egna bilar. Baseras på förbrukning av drivmedel vilket är bästa datakvalitet.

Elförbrukning för Booli, serverhallar. Ej 100 procent förnybar el

IT-utrustning. En schablonberäkning har genomförts för att ta bort use delen av produktens livscykel.

Personalens bilar. Mer exakta data beträffande typ av bilbränsle och bilstorlek skulle öka datakvaliteten idag redovisas t.ex. körda km för privatbilar delvis i klump utan redovisning av typ av bilbränsle.

Datakvaliteten generellt är god, även om vissa förbättringar kan göras. Viktigast är att förfina data gällande elförbrukning för SBAB (del av Solna kontoret) samt serverhallar.

Förslag på utvidgad mätning

GHG Protocol rekommenderar i nya anvisningar som publicerades 2013 att redovisning av scope 3 utökas. Under 2020 har det skett betydande utökningar av mätomfånget. De utsläpp som kan övervägas för SBAB är:

- Personalens resor till och från arbetet
- Tjänsteresor med hyrbil
- Representationsmåltider
- Frukt och kaffe
- Trycksaker
- Investeringar och utlåning

När det gäller redovisning av fler utsläpp bör det ses som en process som får ta ett antal år. Principen bör vara att utgå från:

- materialitet
- tillgänglighet av data
- symbolisk betydelse

Att ytterligare förfina redovisningen av tjänsteresor torde vara enkelt, eftersom data för redovisning av hyrbilar finns.

Trycksaker har symboliskt värde, eftersom det sammanhänger med sparåtgärder och att vara klimatsmart på kontoret, det vill säga undvika utskrifter respektive att kopiera på båda sidor av pappret.

Utsläpp från konsumtion av frukt och kaffe är också av symbolisk karaktär. Data finns tillgängliga från leverantör.

Omfattningen av representationsmåltider är okänd, varför storleken på utsläppen är svårbedömda.

Ur materialitetssynpunkt är personalens resor till arbetet ett utsläpp som bör inkluderas och ges prioritet. Genom att skapa medvetenhet och genom införande av olika stimulansåtgärder kan dessa utsläpp minskas. Många företag ser sådana åtgärder som inslag i hälsofrämjande program. U&We kan bistå med metodik för att göra mätningar.

Klimatredovisning av investeringar och utlåning är en fråga som alltmer kommer upp på dagordningen för finansiella institutioner. Förutom att allt större krav på redovisning och transparens ställs från lagstiftare och investerare, har även intresset från sparare väckts för institutionernas klimatpåverkan. Dessutom finns idag ett starkt tryck från miljöorganisationer och aktionsgrupper att dessa företag ska lämna uppgifter om engagemang som innebär en ökad belastning på klimatet genom t ex fortsatt utvinning av fossila bränslen eller brist på omställning till förnybara energikällor. Det finns också affärsrisker i sådana engagemang, eftersom man kan förvänta politiska åtgärder som höjer kostnaden för att negativt belasta klimatet, i form av exempelvis koldioxidskatter. För privatpersoner kan effekterna bli att bilsbilen snabbt förlorar i värde eller att den energislukande bostadsrätten får ett lägre marknadsvärde.

För SBAB kan ett första steg vara att mäta bolåneportföljens klimatpåverkan för att få ett begrepp om storleksordningen på de utsläpp som affärsverksamheten ger upphov till. För att uppfylla kriterierna i Science Based Targets initiative så bör man använda PCAFs metod för att beräkna utsläpp från portföljer med fastighetskrediter.

Att beräkna ett basår för portföljen innebär att det därefter blir möjligt att t ex redovisa de positiva effekterna av gröna utlåningsprodukter, teknisk rådgivning eller andra affärsstrategiska stimulanser. Dessa indirekta utsläpp i Scope 3 kommer att vida överstiga de utsläpp som härrör från organisationens egen verksamhet, men är viktiga utifrån SBABs stora påverkansmöjlighet och den direkta koppling som kan göras till produktutbud och minskad klimatpåverkan.

Utökning av mätomfånget leder till ökade totala utsläpp, vilket den fortsatta klimatrapporteringen måste ta hänsyn till. SBAB bör då fastställa ett basår från vilket jämförelser görs av absoluta och relativa utsläpp. En utökad omfattning av klimatberäkningen blir, förutom ökad transparens i redovisningen, en god grund till att sätta vetenskapligt baserade klimatmål, science based targets (SBT), för företag i den finansiella sektorn.

(En metodik bör tas fram för hur sådana redovisningar görs och kommuniceras, liksom vilken policy som ska tillämpas för att göra omräkning av tidigare års utsläpp, när nya utsläppskällor adderas eller strukturella förändringar av organisationen görs.)

Reduktionsmål

SBAB började processen med att ta fram ett reduktionsmål under 2020. Samtidigt bör den föreslagna utökningen av mätomfång beslutas för 2021, så att kortsiktiga och långsiktiga reduktionsmål kan sättas med början 2021. En sådan process bör inkludera de olika kontoren och medarbetarna.